

plieant causas cur ad Concilium non venerint, diserte docet, non debere in Concilio conveniri, ut votis et suffragiis quaestiones definiantur, sed ut inter tam multos aliquis reperiat, qui ex Scriptura ostendat, quid sequendum sit; et aliquem talem præponendum Concilio numerosissimo, etiamsi arena numerum vinceret. Hac sententia ostendunt heretici, quam parvi faciunt Concilia, et quod vere nihil aliud cupiant, quam quaestiones nunquam finire. Vide plura in hoc eodem libro cap. 20.

Nos ergo dicimus, confessum Episcoporum in Conciliis legitimis esse verum Iudicium confessum, et eorum decreta et leges necessario sequendas. Probat primum tribus Scripturis. Prima est Deuter. XVII ubi iubentur, qui dubia habent, recurrere ad Sacerdotum Concilia, et: *Qui non obediit eorum sententiae, morte condemnatur.* Secunda Matth. XVIII: *Si Ecclesiam non audiverit, sit tibi velut Ethnicus, et Publicanus* (1). Hic enim locus, etsi varias explicationes admittat, tamen cum Concilium legitimum omnium consensu maxime proprie dici possit Ecclesia, non potest ullo modo rejici hæc explicatio, qua asserimus, Dominum jussisse ut sententiae legitimi Concilii obediamus. Tertia Act. XV et XVI, ubi Paulus pertransiens civitates varias, præcipiebat eis custodire dogmata, quae erant decreta ab Apostolis in Concilio Hierosolymitano. De quo Concilio tria notanda sunt.

Primum est, in eo Concilio non ex Scripturis, sed ad suffragia Apostolorum definitam esse quaestionem. Non enim quaestio erat, ut adversarii fingunt, an sola fides justificet, sed an circumcisio, et caeterae legales caeremoniae essent necessariae Christianis. Id quod manifeste colligitur tum ex occasione Synodi, de qua sic loquitur S. Lucas, Act. XV: *Surrezerunt quidam de haeresi Phariseorum, qui crederent, dicentes: Quia oportet circumcidi eos, præcipere quoque servare legem Moysi. Conveneruntque Apostoli et seniores videre de verbo hoc etc.* (2). Tum ex epistola Concilii, in qua nihil mandatur, nisi abstinètia a sanguine, suffocato, et immolatiis, et liberantur Gentes ab omnibus aliis Judaicis caeremoniis. Certe autem nihil horum in Scripturis habebatur; ubi enim, quæso, scriptum erat, ut Gentes non servarent legalia, excepto, mandato de abstinètia a sanguine, suf-

focato, et immolatiis?

Alterum est notandum, Apostolorum sententiam non fuisse permissam examini discipulorum, sed simpliciter imperatum fuisse, ut obedirent, ut clarissime constat ex locis citatis Act. XV et XVI, quare adversarii, qui Conciliorum sententiam examinari volunt ab unoquoque homine privato, cum Scriptura manifestissime pugnant.

Tertium est, Concilii Apostolici definitionem, veram legem fuisse obligantem in conscientia. De qua re supra disseruimus in quarto libro de Pontifice. Et sane id satis Lucas ostendit cum modo præcepta, modo decreta, et dogmata appellat.

Secundo, probatur ex ipsis Conciliis; nam Concilia omnia dicunt anathema non obtinentibus; vocant sua decreta canones, sive leges Ecclesiasticas, cum subscribunt, Episcopi dicunt: *Ego N. defuimus subscripsi.* Præterea in Concilio Chalcedonensi, act. 4. cum decem Episcopi Aegypti nolent acquiescere, iudicio majoris partis, pro hereticis habebantur. Quæ omnia sunt apertissima argumenta, quod Concilia sint vera iudicia.

Probatur tertio; nam si non esset in Conciliis agendum suffragiis, sed disputationibus tantum, perperam fieret, ut soli Episcopi sententiam ferrent, cum munus disputandi sit hominum eruditorum, sive sint Episcopi, sive non. Cujus contrarium jam supra ostendimus. Frustra etiam vocarentur Episcopi aliqui rudes, et simplices, quales aliquos fuisse in Concilio Nicæno scribit Rufinus lib. X hist. cap. 3. Adde, quod Protestantes in illo suo libello aperte secum pugnant; nam in eo libello docent, debere etiam Laicos cum Episcopis habere suffragium decisivum; et ibidem paulo post dicunt, non debere in Conciliis aliquid definiri ex multitudine suffragiorum, sed tantum ex testimoniis Scripturarum. Multa alia adferemus postea, cum disputabimus, an Concilia possint errare?

At obijciunt exemplum Paphnutii, qui apud Socratem lib. I, cap. 8. et Sozomenum lib. I, cap. 22. toti Concilio Nicæno volenti prohibere Sacerdotibus usum uxorum, solus liber resistit, et prævaluit. Lutherus artic. 145. ex quingentis, apud Cochlaeum in septicipite, cap. 34: « Res, inquit, est insana, quod Concilia concludere et statuere volunt,

quid credendum sit; cum sæpe nullus vir ibi sit, qui divinum Spiritum, vel modicum offerat, sicut contigit in Concilio Nicæno, ubi tractabant et volebant leges condere super statu Ecclesiastico, ne essent in Matrimonio. Ibi jam omnes erant falsi; tunc procedebat unus tantum homo Paphnutius, et refutavit hoc totum, dixit: Non ita, hoc non est Christianum, tunc totum Concilium oportuit ab ista conclusione desistere. »

Respondeo Primo: incertam esse hanc narrationem, cum ejus non meminerint antiquiores, Eusebius, Athanasius, Epiphanius, Rufinus etc. Secundo, si vera sit narratio, Paphnutium ante definitionem Concilii resitisse, ut ipsimet auctores testantur, proinde hoc exemplum non esse ad propositum. Tertio dico, Paphnutium non allegasse Scripturam, sed solum auctoritate sua contendisse, et idcirco, iudicio adversariorum, non debuisse audiri. Quarto addo, Paphnutium solum cupivisse, non interdicti usum uxorum, qui eas habebant; tamen hortatum esse Synodum, ut severe interdiceret Sacerdotibus et Monachis, ne post sacram Ordinationem, vel Professionem uxores ducerent, ut ibidem Socrates et Sozomenus testantur. Ex quo mirum est, si non confundantur Lutherani, qui contra Paphnutii sententiam uxores ducunt, etiamsi Monachi et Sacerdotes fuerint.

Ado postremo, Concilium statuisse plane contrarium ejus, quod isti ex Paphnutio referunt. Nam statuit can. 3. ne in domibus Sacerdotum sint ullæ feminae, præter matrem, sororem vel amitam. Unde Epiphanius hæresi 59, dicit, esse contra canones ut Sacerdos, aut Diaconus, vel Subdiaconus liberos gignat. Quocirca Lutherus more suo secum pugnant, in lib. de Conciliis parte prima, aperte dicit: Concilium Nicænum prohibuisse Sacerdotibus usum uxorum, ac se non intelligere Spiritum sanctum in eo Concilio, cum, et castrationem prohibeat, et contubernium feminarum.

Obijciunt secundo aliqui Catholici; Si omnes Episcopi essent Iudices, teneretur Pontifex, qui Concilio praesidet in decretis faciendis sequi majorem partem Episcoporum; at falsum est, cum Damasus irritaverit acta Concilii Ariminensis quibus major pars Episcoporum consenserat, ut patet ex epist. Damasi ad Episcopos Illyriæ, et Leo irritaverit

quoddam decretum Concilii Chalcedonensis, cui etiam major pars Concilii assenserat, ut ipse Leo testatur epist. 33, 34 et 35.

Respondeo primo, nunquam fortasse adhuc accidisse, ut Pontifex sequeretur minorem partem in Concilio, quando remota fraude et dolo, sententias dixerunt. Quod dico propter Concilia Ariminense et Chalcedonense, quæ fraude non caruerunt; nam in Ariminensi deceptos fuisse Catholicos verbi Græci obscuritate, testatur Rufinus lib. X. c. 21. in Chalcedonensi autem fuisse fraudem, patet ex act. 16. ejus Concilii, ubi Vicarii Romani Pontificis conqueuntur, quod se absentibus fraudulenter factum esset illud decretum.

Dico secundo, Præsidentem Concilii, ut Præsidentem, debere sequi ut decreto formando majorem partem suffragiorum, tamen Pontificem, non ut Præsidentem, sed ut Principem Ecclesiae summum posse retractare illud iudicium; et consequenter, si ipse sit Præsides Concilii, posse, non ut Præsidentem, sed ut Principem summum, non sequi majorem partem, quemadmodum in temporalibus iudiciis debet Præsides a Rege constitutus, sequi majorem partem Iudicum, tamen Rex, tanquam Superior, potest totum iudicium irritare. Et hoc maxime locum habet in Pontifice, cuius est confirmare, et dirigere fratres suos, et ad hoc habet assistentiam Spiritus sancti, ne erret, juxta illud Lucae XXII: *Rogavi pro te etc* (1). Vide Joannem de Turrecremata lib. III. cap. 63 et 64, et Canum lib. V. cap. 5, quæst. 2.

CAPUT XIX.

Cujus sit generali Concilio praesidere.

Alter pars quaestionis est: An debeat aliquis praesidere, et quis ille sit. Hæretici nostri temporis docent, ordinarium Præsidentem Conciliorum debere esse Imperatorem, vel aliquem ab eo missum, vel si nullum ipse mittat, debere ab ipsa Synodo constitui. Et re ipsa, dicunt, in Conciliis generalibus antiquis non præfuisse fere unquam Romanum Pontificem, sed vel Imperatorem, aut ejus

(1) Deut. XVII, 12; Matth. XVIII, 17. — (2) Act. XV, 5 et seq.

(1) Luc. XXII, 32.

Legatos, vel antiquiorem Patriarcham, aut Episcopum ejus loci, ubi fiebat Concilium; ita docent Magdeburgenses Cont. IV. cap. 7. col. 336. Calvinus lib. IV. c. Instit. 7 §. 1 et 2. Carolus Molinæus in consilio de Concilio Trident. non recipiendo, §. 4 ubi aperte mentitur, cum ait, Legatos Pontificis post omnes Episcopos in Conciliis semper sedisse, cum in nullo Concilio inveniatur ultimo loco sedisse. Hermannus Hamelmannus lib. III. Prolegom. cap. 8. et Brentius in Prolegom. contra Petrum a Soto,

Catholici omnes id munus proprium esse docent summi Pontificis, ut per se vel per Legatos Synodo præsideat, et tanquam supremus Judex omnia moderetur. Dicimus autem, per se vel per Legatos, quia summus Pontifex nunquam interfuit Conciliis Orientalibus per se, neque id factum est casu, sed certa ratione, ut patet ex epistola Leonis 17 ad Theodosium, et 47 ad Concilium Chalcedonense, ubi dicit, se non venire ad Synodum quoniam id non patitur consuetudo, nec ulla prædecessorum habet de hac re exemplum.

Adde, quod Vigilus Papa erat Constantinopoli, cum fieret in ea civitate Concilium V generale, et tamen noluit interesse, sed per libellum confirmavit acta Concilii, ut scribit Photius in lib. de septem Synodis. Ipsi etiam Imperatores cum indicebant Concilia, alios omnes Episcopos per edictum præcipiendo vocabant, Romanum autem invitabant, ut dignaretur venire, si ei placeret ut patet ex epistola Marciani Imperatoris ad Leonem Papam, quæ habetur ante Concilium Chalcedonense. Quæ autem sit ratio hujus rei, incertum est. Joannes de Turrecratama lib. III. cap. 11. ponit aliquot rationes, quæ mihi non multum probantur.

Ego suspicor, has duas fuisse causas inter alias unam, quia non videbatur convenire, ut caput sequeretur membra, cum potius membra sequi debeant caput; itaque propterea interfuit Papa Conciliis Romanis, et quibusdam aliis, quæ ipse convocavit ad se, id est, ad locum, ubi ipse erat, non autem voluit, neque debuit ire ad Concilia alibi congregata.

Altera ratio est, quia in Conciliis Orientalibus semper interfuit Imperator, aut aliquis ejus Legatus; et quamvis nec Imperator, nec Legatus ejus præsideret Concilio proprie ut Judex, tamen præsidebat saltem quoad

locum materiale; et etiam summus Pontifex ibi fuisset, adhuc voluissent illi eo modo præsidere, ut patet ex Concilio Florentino, in initio, ubi Græci omnino contendebant, ut in summo loco sederet eorum Imperator, et summam Pontificem præcederet. At quamvis utcumque tolerabile sit, ut Principes seculares in Concilio sedeant ante alios Episcopos, tamen nullo modo convenit, ut ante ipsum summum Pontificem. Ne ergo vel hoc tolerandum esset, vel tumultus excitaretur, non ibat ad ea Concilia, sed Legatos tantum mittebat.

Sed his omissis, ad summum Pontificem jure pertinere præsidendam in Conciliis generalibus, probatur. Primo, ratione ex Scriptura pelita. Summus Pontifex est pastor et pater Ecclesie universæ, adeo ut etiam Episcopi, et Principes omnes, respectu summi Pontificis, oves et filii dicantur, ut notum est ex illo Joannis ultimo *Pascite oves meas* (1). Et confirmatur ex eo, quod Concilia vocant Pontificem patrem, et ipse vocat Episcopos in Conciliis congregatos, aliquando filios, ut patet ex Theodoro lib. V. hist. cap. 10. ubi Damasus respondens Episcopis Concilii secundi generalis, sic incipit: « Quod inquit, Apostolica sedi debitam reverentiam exhibetis, vobis ipsis magno honori est, filii honoratissimi. » Item ex epistola Concilii Antiocheni ad Julium, quæ sic incipit: « Domino beatissimo et honorabili patri Juliano etc. » Et Stephanus Archiepiscopus Carthaginiensis, cum tribus Conciliis ita scribit: « Domino beatissimo et sancto patri Patrum Damaso etc. » Et Concilium Chalcedonense in epistola ad Leonem: « Rogamus, inquit, tuis decretis, nostrum honora iudicium, ut firmitas tua, filiis, quod decet, adimpleat. » At quis, quæso, ambigere potest, utrum patres filii, et pastores oves præsidere debeant, an filii patribus, et oves pastoribus.

Secundo, probatur ex Concilio Apostolico, act. 15. in quo Petrum præsedisse affirmat Hieronymus in epistola ad Augustinum, quæ est 14, inter epistolas Augustini; et idem ex eo colligitur, quod Petrus primus surgit, primus loquitur, primus questionem definit, et omnes, ut Hieronymus dixit, sententiam ejus sequuntur.

Probatur tertio, ex actis octo generalium Conciliorum; nam quod in aliis Romanum

Pontifex præfuerit etiam adversarii fatentur. Primum generale fuit Nicænum: de Præsidente hujus Concilii, quatuor sunt opiniones. Aliqui volunt præsedisse Imperatorem; ille Brentius. Alii Eustathium Antiochenum; ita Magdeburgenses loco notato, et Lutherus in lib. de Conciliis par. 2. Alii Athanasium; ita Calvinus loco etiam notato. Alii Hosium Episcopum, et Vitum ac Vincentium Presbyteros Legatos Romani Pontificis.

Prima opinio falsissima est. Nam in primis Constantinus post omnes Episcopos subscripsit, ut testatur Basilius Imperator in fine VIII Synodi: at Præses primo loco subscripsit. Deinde Constantinus non ausus est sedere, nisi in sede humiliori, quam essent Episcoporum, et annuentibus Episcopis, ut colligitur ex Theodoro lib. I. cap. 7. hist. et Eusebio lib. III. de vita Constantini. Præterea Constantinus in ipso Concilio professus est, se debere ab Episcopis judicari, eisque subiectum esse, non præpositum, ut scribit Rufinus lib. X, cap. 2. Quomodo igitur non secum ipse pugnasset, si in Episcopali iudicio præsidere voluisset?

Ad hæc Ambrosius epist. 32. dicit, Constantium in Concilio Nicæno, non se fecisse iudicem, sed liberum reliquisse iudicium Sacerdotibus. Item Athanasius in secunda Apologia dicit, non posse haberi Synodam, in qua non Episcopus, sed Comes aliquis præsideret. Et in epistola ad solitarium vitam agentes, arguit vehementer Constantium, quod in Conciliis primas partes tenere vellet: « Si inquit, iudicium Episcoporum est, quid cum eo commune habet Imperator? » Et in præcedentibus refert Hosium scripsisse eidem Constantino: « Ne, inquit, nobis in hoc genere præcipe, sed ea potius a nobis discere. Tibi Deus imperium commisit, nobis ea, quæ sunt Ecclesie, concedidit. » Et non procul a fine: « Quid enim, inquit, videns eum in decernendo principem se facere Episcoporum, et præsidere iudicis Ecclesiasticis, non merito dicat, illum eam ipsam abominationem desolationis esse, quæ a Daniele prædicta est? » Ubi aperte vocat Constantium Antichristum, quia ausus est præsidere in iudicio Ecclesiastico. Scribit quoque Suidas in vita Leontii, quod cum Leontius Constantium in Concilio presidentem etloquentem videret, dixit ad eum, mirari se, quod ille proprium negligens, id est, bellorum, aliorumque civilium negotiorum, se in alienis, id est, Ecclesiasticis, tam curiosum

præberet. At certe nec Athanasius, nec Hosius, nec Leontius reprehendissent in Constantio, quod Synodis præsidere voluisset, si antea poterat ejus Constantinus in Concilio Nicæno præsedisset.

Quod Eustathius non fuerit præses, probatur primo, quia in subscriptione Eustathius non invenitur primus, nec secundus, nec tertius, sed inter alios inferius positus. Secundo, quia cum esset in concilio Alexander, Alexandrinus Episcopus, Antiocheno major et dignior, nulla ratio sinebat, ut ipse præcederet.

At, inquit Magdeburgenses, apud Eusebium lib. III. de vita Constantini, legitur eum, qui primus sedebat a dextris Imperatoris: Eum autem, qui orationem habuit, constat, fuisse Eustathium ex Theodoro lib. I. hist. cap. 7. Respondeo, Eustathium fuisse primum dextri ordinis Episcoporum, ut Eusebius dicit, non tamen primum immediate post Imperatorem. Constat enim ex Athanasio in epistola ad solitarium vitam agentes, Hosium fuisse Principem ejus Concilii, et proinde ante Eustathium sedisse.

Itaque (si conjectare liceat) tres ordines sedium erant in Concilio; unus a dextris, alter a sinistris, et tertius in capite auctoritatis, et quidem in hoc tertio sedebat medius Imperator inter Episcopos Hosium Legatum Pontificis et Alexandrum Episcopum Alexandrinum, necnon Vitum et Vincentium Legatos item Apostolicos. Deinde primus ordinis ejus, qui erat a dextris, sedebat Eustathius Episcopus Antiochenus. Alterius autem ordinis, qui erat a sinistris, sedebat primus Macharius Episcopus Hierosolymæ; atque hæc ratione servabatur ordo dignitatis inter primarios Patriarchas; quem certo valde probabile est servatum fuisse in ea Synodo, vel certe, si id placet, respondere possumus, Eustathio datum esse locum digniorem ob antiquitatis et sanctitatis ejus meritum, sed non propterea eum Concilio præsedisse. Nam aliquin Imperator præsedisset in Concilio IV et VI, qui in summo loco sedebat. Itaque non tam ex loco, quam ex subscriptione colligenda et præsidencia; sæpe enim honoris gratia ille sedet primus, qui revera primum locum non tenet.

Quod vero Athanasius non fuerit præses, vix eget probatione, solus enim Calvinus, et sine ulla ratione id assertit; et præterea constat, Athanasium tunc fuisse Diaconum, et ivisse ad Concilium cum Episcopo suo

(1) Joan. XXI, 17.

Alexandro, et nec sedisse, nec subscripsisse. Vide Ruffinum lib. X. hist. cap. 14, et Sulpitium lib. II. sacrae historiae, Gregorium Nazianzenum oratione in Athanasium; et ipsum Athanasium in secunda Apologia. Porro Diaconum sedere, nedum praesidere in Synodo Episcoporum, nisi locum teneat Episcopi sui, est omnino inauditum. Non autem tenebat locum Episcopi Athanasius, cum Episcopus ipse Alexander adesset praesens. Denique inter subscriptiones invenitur quidem subscriptio Alexandrini Episcopi Alexandri, proxime posita post subscriptionem Romanorum Presbyterorum, at subscriptio Athanasii nusquam reperitur.

Quod ergo praesides fuerint Legati Pontificis Episcopus Hosius, Vitus et Vincentius Presbyteri, probatur, primo ex subscriptionibus. Hi enim tres primi omnium subscripserunt. Secundo, ex Cedreno, in compendio historiarum, et Photio in libro de septem Synodis, qui dicunt Sylvestrum per suos Legatos Concilio Nicæno auctoritatem contulisse. Tertio, ex Athanasio in epistola ad solitariam vitam agentes, ubi dicit, Hosium Principem fuisse in eo Concilio, et ipsum esse, qui composuit Symbolum, quod dicitur, Nicænum. Cum autem Hosius fuerit simplex Episcopus, et proinde inferior omnibus Patriarchis, qui erant in eo Concilio, sine dubio nunquam habuisset primum locum, nisi vicem gessisset Romani Pontificis. Itaque in praefatione quadam Concilii Sardicensis, quae habetur in primo tomo Conciliorum, et fortasse est Dionysii Exigui, viri doctissimi, disertis verbis habetur, Hosium Cordubensem in Nicæno Concilio Legatum egisse Romani Pontificis; quod etiam ex Codice Graeco intelligi potest, qui in Vaticana Bibliotheca habetur; cuius testimonium vide in lib. II. de Concilio Nicæno, edito ab Alphonso Pisano, Societatis Jesu, Coloniae anno MDLXXXI.

Secundum Concilium generale fuit Constantinopolitanum I, in quo constat non praesidisse Imperatorem, sed tantum misisse ad Episcopos litteras Romani Pontificis, quibus ad Concilium vocabantur, ut patet ex epistola Concilii ad Damasum, apud Theodoretum lib. V. cap. 9. Constat etiam non praesidisse Romanum Pontificem, sed Nectarium Episcopum Constantinopolitanum: cuius rei causa est, quia Romanus Pontifex non interfuit nec per se, nec per Legatos. Pontifex enim Damasus convocaverat quidem Episcopos

Orientis Constantinopolim, sed ex eo loco postea volebat eos Romam venire, ubi ipse coegerat Synodum Episcoporum Occidentalium ut Romae fieret plenissimum Concilium. Caeterum Orientales excusaverunt se iustas ob causas, et conjunxerunt se animis, et sententiam cum Occidentalibus, non aulam praesentia corporali. Vide epistolas Damasi ad Concilium Constantinopolitanum, et Concilii ad Damasum, apud Theodoretum lib. V, cap. 9 et 10. Quod autem, si Damasus adfuisset, sine dubio praesidisset, patet ex eisdem epistolis, ubi illi Damasum, ut caput suum agnoscent, et ipse filios eos vocat.

Tertium Concilium fuit Ephesinum I, in quo certum est, non praesidisse Imperatorem, sed Romanum Pontificem per Legatos suos. Quod non Imperator, nec aliquis nomen ejus, patet ex epistola ipsius, videlicet Theodosii Junioris ad Synodum Ephesinam, quae habetur tomo ejus Concilii cap. 32. ubi dicit, se misisse Candidianum Comitem, ad Concilium, non ut misceret se questionibus Ecclesiasticis, sed ad Synodi defensionem. Vide epistolam Nicolai I ad Michaelum Imperatorem. Quod Romanus Pontifex Celestinus praesiderit per Legatum suum S. Cyrillum, testantur omnes historici: Evagrius lib. I, cap. 4. Photius in libro de septem Synodis, Prosper in Chronico, Nicephorus lib. XIV, cap. 34. et Liberatus Abbas in Breviario cap. 15. Denique Justinianus in Edicto, et Nicolaus I in Epistola ad Michaelum, et ipse Celestinus in Epistola ad Cyrillum, quae exstat in hac Synodo, cap. 16. et inter opera Cyrilli.

At Calvinus respondet, Celestinum aliquo artificio quesivisse saltem nomen praesidentiae, cum rem habere non posset, et ideo cum mitteret illos suos, Cyrillum, qui alioqui praefuturus erat, vices suas delegasse, et saltem per illum praesidere videretur.

At figmentum istud Calvini, quod sine ulla ratione profert, facile refellitur. Primum, ex Prospero, qui dicit, Nestorio praecipue restitisse Cyrilli industriam, et Celestinum auctoritatem. Secundo, ex epistola Celestini, qua videmus mandari Cyrillo vices Romani Pontificis, multo ante, quam Legati ceteri mitterentur. Tertio, ex Nicaphoro, loco notato, qui dicit, adeo magni fecisse Orientales hoc privilegium, datum Cyrillo a Celestino, ut deinceps Cyrillus mitram, et nomen Papae, atque ut iudex orbis universi appellaretur, acceperit, et haec ornamenta

etiam ad successores transmiserit. Quarto, ex epistola Cyrilli ad Constantinopolitanos, in qua dicit, quod si Nestorius intra terminum a sancto Celestino Papa praescriptum, non respuerit, communionem Ecclesiae privabitur. Quinto, ex ipsa Synodo, quae ut refert Evagrius lib. I, cap. 4. et ex ipsa sententia, quae habetur tomo II, cap. 10. hujus Synodi, cum damnationem in Nestorium pronuntiare vellet, praemisit se cum aliis Ecclesiae canonibus, tum praecipue litteris Papae Celestini, necessario compulsam ad tam severam sententiam. Denique, extat epistola Synodi ad Celestinum, in qua reservant iudicio ipsius Celestini causam Joannis Episcopi Antiocheni, ut ipse in eum sententiam ferat. Quae omnia sunt certa argumenta, quod Celestinus re ipsa fuerit Praeses et Princeps in eo Concilio.

Quartum Concilium est Chalcedonense, in quo initio, id est, in prima actione, Imperator Marcianus interfuit, et sedit primo loco, non tamen praesedit, ut Judex, ut ipsemet testatus est in oratione ad Synodum, quae exstat act. I. ubi ait, se venisse ad confirmandam fidem, sicut olim fecerat Constantinus Magnus, id est, non venisse ad explicandam fidem, et controversias judicandas; sed ad hoc, ut fides a Concilio explicata, firma, ac tuta consisteret, defensa videlicet Imperatoris ope et auctoritate. Interfuerunt denique nomine Imperatoris in aliis actionibus quidam Judices seculares, qui non erant Judices controversiarum fidei, sed tantum, an omnia fierent legitime, sine vi, et fraude, et tumultibus. Quia enim in Concilio Ephesino II, Dioscorus Episcopus militibus introductis, vi coegerat Episcopos ad subscribendum: In hoc Concilio interfuerunt vel Imperator, vel Vicarii ejus ad impediendam violentiam. Id quod ex toto Concilio apparet; nunquam enim sententiam ferunt, nunquam subscribunt, et in omnibus sententiarum Episcoporum acquiescunt. Et quamvis, in fine primae actionis, videantur iudices seculares ferre sententiam in Dioscorum et alios Episcopos: tamen in tertia actione declaratur, illam sententiam fuisse conditionatam, nimirum si id placeret Sanctissimo, Episcopis, quibus, ut ibidem asserit, id a Domino Deo creditum est. Itaque iudices illi non tam sententiam judicariam tulerunt, quam exposuerunt quid sibi videretur. Nam sancta Synodus, post illam iudicium sententiam, tertio admonuit Dioscorum, et tandem Le-

gati Papae sententiam in Dioscorum tulerunt, tanquam veri Concilii praesides, quam omnes Episcopi probaverunt.

Praefuerunt autem revera ut Judices Ecclesiastici, Legati Leonis Papae. Ipsi enim in omnibus actionibus primi nominantur, primi sedent, primi loquuntur, primi subscribunt, ipsi sententiam definitivam in Dioscorum proferunt, nomine Papae et totius Concilii act. 3. his verbis: « Sanctissimus ac beatissimus Papa caput universalis Ecclesiae Leo per nos Legatos suos, sancta Synodo consentiente, Petri Apostoli praeditus dignitate, qui Ecclesiae fundamentum, et petra fidei et caelestis regni janitor nuncupatur, Episcopali dignitate Dioscorum nudavit et ab omni sacerdotali opere fecit extorrem. » Denique B. Leo et Concilium totum id fatentur. Leo epist. 47. ad Concilium Chalcedonense, sic ait: « In his, inquit, fratribus Paschasino et Lucio Episcopis, Bonifacio et Basilio Presbyteris, qui ab Apostolica sede directi sunt, me Synodo vestra fraternitas existimet praesidere. » Concilium Chalcedonense in epistola ad Leonem, quae habetur act. 3. in quibusdam exemplaribus, in aliis post finem Concilii: « Quibus Episcopis Concilii, tu quidem sciet membris caput praeraras in his, qui tum tenebant ordinem, benevolentiam praefrens. Imperatores veroad ornandum decen- tissime praesidebant etc. »

Calvinus respondet, in hoc quidem Concilio praesidisse Legatos Pontificis Romani; sed ex privilegio Imperatoris, quod extorserat Leo Papa: « Cum enim fieret Concilium Ephesinum secundum, inquit Calvinus, non est ausus Leo petere primam sedem in Concilio, sed misit Legatos, et passus est eos subesse Dioscoro Alexandrino Episcopo Praesidi. Quia vero res male cessit, et Dioscorus non recte navim gubernavit; Leo, illa occasione accepta, petiit ab Imperatore, ut permitteret aliud Concilium fieri, cui Legati sui praessent. Imperator, quia videbat, non esse in Oriente ullos idoneos Episcopos tanto oneri, ex defectu personarum, permisit Romanis Legatis praesidentiam. »

Hæc historia, quam Calvinus sine ulla probatione recitat, plena est mendaciis; nam in primis, quod Leo non sit ausus petere primam sedem in Concilio Ephesino, mendacium est. Scribit enim Liberatus in Breviario cap. 12, Legatos Romani Pontificis noluisse in Concilio sedere, cum vidissent praesidere Dioscorum, et non datam sanctæ sedi

Romanæ præsessionem. Porro Dioscorum extorsisse contra fas ab Imperatore præsentiam illam, scribunt Zonaras in vita Theodosii, et Evagrius lib. I, cap. 10. Unde etiam Leo epist. 24, 25 et 26 ad Theodosium et Puleheriam, frequenter repetit, Dioscorum in ea Synodo sibi vendicasse principatum. Ubi etiam testatur, Flavianum Episcopum Constantinopolitanum appellasse a Concilio illo ad Apostolicam sedem, et libellum appellationis tradidisse Legatis Romanis: Quomodo ergo non auderet Leo in eo Concilio præsentiam petere, a quo ad se, tanquam ad majorem, appellabatur? Deinde, quod Leo petierit ab Imperatore, ut sui Legati præessent in Synodo Chalcedonensi, et quod Imperator id concesserit defectu personarum Orientalium, mendacia impudentissima sunt; nihil enim tale ab ullo narrat. Imo videmus Leonem Legatos misisse absolute, ut præsiderent, nullius consensu petito, ne dum venia vel permissione.

Quintum Concilium fuit Constantinopolitanum II, in eo præsedit non Menas, (ut falso Calvinus docet) Concilium enim a Mena celebratum, non generale, sed particulare fuit, ut supra demonstravimus; sed Eutyechius, Mena successor, qui tamen agnovit, et professus est, præsentiam debitam fuisse Romano Pontifici, si is interesse Concilio voluisset. Unde Zonaras in vita Justiniani: « Sub hoc, inquit, quintum Concilium est coactum centum sexaginta quinque Episcoporum, quorum Princeps fuit Vigilus Papa Romanus. » Et ipse Eutyechius Patriarcha in Epistola ad Vigilium, quæ habetur in fine primæ collationis quintæ Synodi: « Petimus inquit, præsentem nobis vestra Beatitudine de tribus capitulis queri et conferri. » Quæ verba Patriarchæ Eutyechii non solum mendacium Calvinii refellunt, qui scripsit Menam in eo Concilio præsedisse, sed etiam alterum Illyrici, qui Centur. VI, cap. 9, column. 509, asseruit, Vigilium Papa noluisse Synodo interesse, ne cogereetur secundus Eutyechio assistere. At qui hoc timere potuit, cum ipse Eutyechius præsentiam illi offerret?

Sextum Concilium fuit Constantinopolitanum III, in eo Præsides fuerunt Legati Agathonis Romani Pontificis, Petrus et Georgius Presbyteri, ac Joannes Diaconus. Id enim affirmat Zonaras in vita Constantini IV, et præterea ex ipsa Synodo patet, ubi in singulis actionibus isti primi omnium nominantur, loquuntur, subscribunt. Interfuit in hac

Synodo etiam Imperator Constantinus, cum nonnullis viris illustribus, et præsedit, id est, primo loco sedit, sed non fuit ullo modo Judex, aut formaliter Præsides, nam nullam sententiam tulit, et ultimus omnium subscripsit, non definiens, sed consentiens.

Septimum Concilium est Nicænum II, in quo sine controversia Præsides fuerunt Legati Papæ Adriani I, Petrus Archiepiscopus, et Petrus Abbas sancti Sabæ. Isti enim primi nominantur, et primi subscribunt. Imperator nihil in hac Synodo egisse legitur.

Octavum Concilium est Constantinopolitanum IV; in quo etiam sine controversia Legati Adriani II præsederunt, videlicet Donatus et Stephanus Episcopi, et Marinus Diaconus, qui primi nominantur, et subscribunt, et in ipsa prima actione rogati a Concilio, ut ostenderent litteras Papæ, quibus daretur eis præsentia, mox exhibuerunt litteras Adriani. Denique, ad finem Concilii ita subscribit primus: « Ego Donatus Dei gratia Episcopus Ostiensis, locum obtinens Domini mei Adriani universalis Papæ, huic sanctæ et universali Synodo præsidens, omnia, quæ superius leguntur, promulgavi, et manu propria subscripsi. » Imperator autem Basilius adfuit quidem, sed in fine Concilii aperte testatus est longa oratione, non esse suum, nec ullius hominis laici, miscere de Ecclesiasticis judiciis. Et tandem subscripsit post omnes Patriarchas non definiens, sed suscipiens, et consentiens, præfatus etiam antea se debuisse subscribere post omnes Episcopos, ut olim fecerunt Constantinus, Theodosius, et Marcianus; tamen se subscripsisse immediate post Patriarchas, quia tali eum honore Episcopi afficere voluerunt.

Si ergo his addamus reliqua generalia Concilia, in quibus omnibus sine controversia Pontifex Romanus præsedit, habebimus ex continua Ecclesiæ consuetudine, proprie ad Romanum Pontificem pertinere munus in Conciliis generalibus præsidendi. De cæteris, quæ ad formam pertinent Conciliorum, ut de ordine, quæ cæteri sedere debent, de vestibus Episcoporum in Synodo; de modo procedendi, etc. vide Joannem de Turrecremata lib. III, cap. 26 et 27. et Concilium Toletanum IV, cap. 3. Toletanum XI, cap. 1. et initium Conciliorum Constantiensis et Basiliensis.

CAPUT XX.

Solentur argumenta adversariorum.

Argumenta Calvinii sumuntur a praxi Ecclesiæ. Proponit enim quinque Concilia, in quibus Pontifex Romanus non præfuit. Videlicet Nicænum, cui præfuit Athanasius; Quintum generale, cui præfuit Menas; Ephesinum secundum, cui præfuit Dioscorus; Carthaginense sextum, cui præfuit Aurelius, etiam si adessent Legati Pontificis; et Aquileiense, cui non Damasus, sed Ambrosius præsedit. Sed ad prima tria jam est responsum.

Ad Quartum dico, solum in generali Concilio debere necessario Romanum Pontificem præsidere; in provincialibus enim, vel nationalibus, qualia sunt omnia Carthaginensia, non negamus deberi præsentiam Archiepiscopo, vel primati ejus loci. Porro Legati Romani Pontificis non fuerunt ad illud Concilium missi, ut præsiderent, sed ut quædam tractarent cum eo Concilio nomine Romanæ Ecclesiæ.

Ad Quintum dico, argumentum confitari ex duobus mendaciis Calvinii, quæ sunt major et minor, propositio; ex quibus quid potest colligi, nisi mendacium? Primum mendacium est, quod Aquileiense Concilium fuerit generale; nam primo, si fuisset generale, fuisset secundum, et proinde Constantinopolitanum, quod postea secutum est, non fuisset secundum, sed tertium. Deinde vix interfuerunt Episcopi 30, qui certe non sufficerent ad generale Synodum faciendam. Denique in epistola hujus Concilii ad Imperatorem, dicunt Patres, non fuisse opus congregare Concilium generale, sed abunde satis fuisse ad id, pro quo vocati erant, paucos illos Episcopos, præsertim cum essent ex variis provinciis Occidentis. Itaque Concilium fuit provinciale, sed adjutum etiam aliquot Legatis quarundam aliarum provinciarum.

Secundum mendacium est, quod Ambrosius præsederit: nam primus nominatur Valerianus Episcopus Aquileiensis, secundus

Ambrosius Mediolanensis: quod est argumentum, Valeriano datum esse primum locum. Neque his repugnat, quod Ambrosius in eo Concilio fere solus disputat cum hæreticis: manus enim disputandi non Præsidi, sed Episcopo doctissimo demandari solent.

Brentius argumenta petit ex Testamento veteri, in quo constat præcipuos Judices, etiam in rebus spiritualibus, fuisse Principes, sive Reges, ut patet de Mose, Josue, Davide, Salomone, Ezechia, Josia. Accedit, quod Deus commisit Principibus custodiam legis divinæ, ut dicitur Roman. XIII: *Si male egeris, time; non enim sine causa gladium portat* (1). Ergo Principum est judicare de lege Dei, quomodo sit servanda, et punire transgressores. Sed hoc argumentum jam est a nobis solum in lib. III de verbo Dei, et in lib. I de Pontifice. Quia tamen non piguit adversarios eadem argumenta sæpius repetere, nec nos pigebit solutiones quoque sæpius repetere.

Respondeo igitur primo, Mosem non solum Principem, sed etiam summum Sacerdotem fuisse, ut patet ex Psalm. XCVIII: *Moses et Aaron in Sacerdotibus ejus* (2). Josue autem, Davidem, Salomonem, et aliquos alios non solum Reges, sed etiam prophetas fuisse, quibus Deus quædam extraordinarie committebat, quæ ad Sacerdotes alioquin ex officio spectabant: Hoc modo Salomon Rex amovit Abiathar a sacerdotio, et constituit Sadoc pro eo, III. Reg. II. id enim fecit, non ut Rex, sed ut Propheta ex divina inspiratione; Unde subjungitur ibidem causa: *Ut impletur sermo Domini, quem locutus est super domum Heli, in Silo* (3). Sed non propter ista extraordinaria, defendenda est ex Deut. c. XVII lex illa generalis, qua jubentur omnes in dubiis circa legem recurrere ad Sacerdotes: neque illa Malachiæ II: *Labia sacerdotis custodient scientiam, et legem requirunt ex ore ejus* (4).

Dico secundo, alios reges Synagoge, qui boni fuerunt, nunquam se miscuisse in negotiis sacerdotialibus ejus, et si quando se miscuerunt, punitos fuisse, ut patet de Rege Josaphat optimo, qui II. Paralipom. XIX aperte distinguit officia, et dicit: *Amarias Sacerdos et Pontifex in omnibus, quæ ad Deum pertinent, præsidebit: Porro Zabadias, qui est dux in domo Juda, super ea opera erit, quæ*

(1) Rom. XIII. 4. — (2) Psal. XCVIII. 6. — (3) III. Reg. II, 27. — (4) Malach. II, 7.

ad Regis officium pertinent (1). E contrario autem Ozias Rex, II. Paralip. XXVI, cum Sacerdotis officium usurpare voluisset, mox a Deo percussus, leprosus factus est, et permansit usque ad mortem.

Ad confirmationem dico, Reges esse custodes Legis divinae, sed non interpretes, et proinde ad eorum officium pertinere, ut legibus et edictis suis jubeant eam fidem teneri, quam Sacerdotes tenendam docent, et haereticos ab Ecclesia judicatos coercere poenis temporalibus, ut Augustinus docet in epist. 48, 50 et 166. Et pii Imperatores Constantinus, Theodosius, Martianus, alique id saepe fecerunt, ut patet ex l. Cunctos populos, C. de summa Trinitate et fide Catholica, et ex toto titulo de haereticis in eodem Codice.

Argumenta Hermanni sumuntur ex variis exemplis veterum. Primum est ex disputatione Athanasii cum Ario, presidente Probato judice, homine laico, et nondum Christiano, quem Imperator Constantius deputaverat, quae quidem exstat imperfecta in operibus Athanasii, sed perfecta in operibus Vigilii Episcopi Tridentini, qui floruit circa annum Domini 500.

Respondeo, nunquam fuisse talem disputationem re ipsam habitam: sed Vigilium eam composuisse per modum Dialogi: ut eo modo scriberet contra Arianos, ut ipsemet fatetur lib. V contra Eutychem, non procul ab initio; Et praeterea res ipsa clamat; nam disputatio habetur inter quatuor homines, Sabellium, Arium, Photinum, et Athanasium tunc Episcopum, ut patet ex epistola Imperatoris, quae initio disputationis fingitur missa ad Probum: At Sabellius obiit antequam ullus ex aliis tribus orbi innotesceret, ut patet ex Eusebio lib. VII, histor. cap. 5. Arius quoque obiit tempore Constantini, antequam Constantius regnare inciperet, ut patet ex Socrat. lib. I, cap. 25. ergo non potuit cum Athanasio congregari, tempore Constantii, ut hic fingitur. Quod vero quidam dicunt, duos fuisse Arios, et cum posteriore tamen disputasse Athanasium, refellitur ex ipsomet Vigilio qui initio hujus disputationis aperte testatur, se loqui de illo Ario, qui Arianam haeresim primus excogitavit.

Sed Dices, etiamsi Dialogus sit fictus, tamen apparet, non esse visum absurdum Vigilio, si iudex laicus praesesset disputationi

(1) II. Paralip. XIX, 11.

de religione. Respondeo, Vigilium ita Dialogum composuisse, ut ostenderet tantam esse vim Catholicae veritatis, ut etiam sub iudice non Christiano vincere possit.

Secundum exemplum est desumptum ex Zonara in vita Constantini, ubi legitimus, ad petitionem Helena, quae conabatur pertrahere Constantinum filium a fide Christi ad Judaismum, disputasse Sylvestrum cum Judaeis coram quibusdam senatoribus, tanquam iudicibus, ex mandato Constantini.

Respondeo, videri incertam istam narrationem, omnes enim veteres Helenam laudant ut feminam Christianissimam. Et non solum Catholici, sed etiam Magdeburgenses Cent. IV, col. 694. rident hanc narrationem, ut fabulosam; et ex Chronico Eusebii colligitur anno 323, lignum crucis Dominicae ab Helena inventum, et Marianus Scotus sub annum 327, scribit illam disputationem incidisse opera Helene, tunc Christum persecutentis, quae nullo modo coherent.

Tertium exemplum sumitur ex Optato Milevitano, et Augustino, qui multis in locis scribunt, Donatistas in causa Caeciliani ab Imperatore iudice postulasse; Imperatorem autem dedisse eis Romanum Episcopum eum aliis quibusdam Episcopis, sed eos appellasse, et ab Imperatore accepisse alios iudices in Gallia, quos rursus appellantes Imperator ipse iudicavit. Ergo summus Iudex in causis Episcoporum est Imperator.

Respondeo, bene habet quod haereticis argumentantur ex gestis haereticorum majorum suorum; nam quod male fecerint recurrendo ad Imperatorem tanquam Iudicem, et quod pejus fecerint rursus ad eum appellando, Optatus, Augustinus et Imperator ipse testes sunt. Augustinus epist. 48. dicit, hinc merito reprehendit Donatistas, quod apud Imperatorem accusaverint Caecilianum, eum potius eum apud Episcopos Transmarinos convincere debuissent. Et ibidem addit, Imperatorem ordinatus egisse, qui Donatistas, ad venientes, remisit ad iudicium Milthiadis Romani Episcopi.

Optatus lib. I contra Parmen. refert, Imperatorem sic exclamasse: « O rabida furoris audacia, sicut in causis Gentilium fieri solet, appellationem interposuerunt. » Item Augustinus in epistol. 162: « Qua in re, inquit, quemadmodum detestetur illos Constantinus audivistis. Atque utinam, ut eis ipse

cessit, ut de illa causa post Episcopos iudicaret, a sanctis Antistitibus veniam postea petiturus, sic et illi aliquando cederent veritatis. » Ubi vides Constantinum aegro tulisse ad se appellari, et iudicasse post Episcopos coactum, ut vel sic frangeret furorem Donatistarum, cum viderent se ab omnibus condemnari: et praeterea intellexisse Constantinum, se non posse jure suo iudicare, sed tantum ea spe, quod postea Episcopi veniam illi darent, a quibus eam petiturus erat. Quae autem fuerit mens Constantini extra hos articulos necessitatis, patet ex Rufino lib. X, hist. cap. 2. ubi asseruit se debere iudicari ab Episcopis, non eos iudicare.

Quartum exemplum est sumptum ex Breviculo collationum circa principium, ubi sic Augustinus loquitur: « Cum Catholici Episcopi et partis Donati, jussu Imperatoris disputando inter se gestis apud Tribunalum et Notarium Marcellinum cognitorem habitis, contulissent etc. » Et in fine Breviculi asserit, Marcellinum, ut iudicem, sententiam tulisse pro Catholicis contra Donatistas.

Quintum exemplum sumitur ex Sozomeno lib. IV, cap. 3. et ex Epiphano haeresi 17. qui scribunt Photinum petisse et impetrasse ab Imperatore iudices, coram quibus causam suam ageret.

Respondeo ad quartum exemplum, ex doctrina ipsius Augustini, collationem illam cum Donatistis extraordinariam, et quadam necessitate susceptam fuisse: Nam ut scribit idem Augustinus lib. III contra Julianum, cap. 1. cum Pelagiani vellent opera Imperatoris cogere Catholicos ad collationem eo modo, quod antea Catholici coegerant Donatistas: Augustinus respondit, Catholicos eam collationem modo extraordinario cum Donatistis necessario habuisse, eo quod illi totam Africam infestarent, nec possent aliter reprimi, vel ad Concilium cogi, nisi per temporales potestates, ut tunc factum est.

Dico praeterea illud iudicium non fuisse tale, quale est de quo nos agimus. Non enim ita iudicavit Marcellinus, ut ejus sententia totam Ecclesiam obligaverit, sed tantum ut represserit audaciam Donatistarum; sententia enim Marcellini fuit Donatistas ita a Catholicis confutatos, ut non haberint quod respondere possent. Sicut etiam cum Augustinus disputavit cum Pascentio Ariano, arbitro Laurentio, ut patet ex epist. Augustini 174 et 178. sententia Laurentii non fa-

ciebat rem de fide, sed tantum valebat ad confusionem Pascentii, qui victus pronuntiabat; et idem dicendum est de disputatione Photini haeretici, et de similibus disputationibus. Nunquam enim in Ecclesia habitae sunt pro legitimis definitionibus, qualia sunt decreta Conciliorum.

Sextum exemplum sumptum est ex Socrate lib. V, cap. 10. et Sozomeno lib. VII, c. 12. ubi legitimus, Imperatorem Theodosium jussisse, ut singuli Principes variarum religionum, id est, Catholici, Ariani, Eunomiani adferrent ad se scriptam formulam fidei suae. Quod cum factum esset, Imperatorem impense Deum orasse, ut animum suum dirigeret in vera fide eligenda, et tum demum lectis omnibus confessionibus solam Catholicam approbasse, et eam servari jussisse.

Respondeo, Theodosium non suscepisse aliquam novam controversiam definiendam, neque se iudicem ullo modo fecisse in causa fidei. Quod patet primo, quia illa quaestio iam definita erat in Concilio Nicæno, cujus ipse adeo strenuus sectator erat, ut noluerit baptizari ab Episcopo Thessalonicensi, nisi prius intelligeret eum esse fidei Nicænae; ut est apud Socratem lib. V, cap. 6. non ergo dubitare potuit, an esset verior fides Ariana, an fides Catholica. Secundo, quia Ambrosius in ep. 32. dicit, non esse Imperatorem in causa fidei iudicare; et hoc probat testimonio Constantini, Valentiniani senioris, et Theodosii. Item in Concilio Aquileiensi, idem Ambrosius dicit, Imperatorem Theodosium liberum reliquisse iudicium sacerdotibus. Theodosius igitur nihil iudicavit in causa fidei, sed tantum legit sectoriorum confessiones, ut eis acquiesceret, eisque satisfaceret, ne videretur eos inauditos sine ratione damnare.

Quod autem scribit Socrates, Theodosium a Deo per orationes postulasse, ut se dirigeret in eligenda fide, falsum esse arbitror: Nam cum oraverit secreto, ut idem Socrates affirmat, quis potest scire, quid oraverit? Et praeterea certum est eum non sic orasse, quia sic orando peccasset peccato infidelitatis, dubitando de fide, quam semel acceperrat; Et tamen eum in hoc facto nihil peccasse, sed laudabiliter egisse, omnes fatentur. Oravit igitur, non ut dirigeretur in eo negotio, ne aliquid imprudenter ageret, et fortasse a Deo veniam petiit, quod alienum jus occupare videretur; et simul bravit, ne

deciperetur legendo confessiones tot hæreticorum.

Septimum exemplum sumitur ex Theodoro lib. V, cap. 23. ubi legimus, quod cum Romani Pontifices nollent Flavianum esse Episcopum Antiochenum, tamen Theodosius Imperator aliter iudicavit, et iussit Flavianum Antiochiæ esse Episcopum.

Respondeo, hanc historiam mirifice ostendere Romani Pontificis primatum, et nihil plane obesse presentis causæ. Dico igitur, Pontificem jure noluisse, ut Flavianus esset Episcopus, Imperatorem autem, quod fecit, ex potentia, non ex justitia fecisse. Id quod probo, quia ut Socrates refert lib. V, cap. 5. cum esset schisma in Ecclesia Antiochena, et simul sederent Meletius, et Paulinus, placuit tandem omnibus, ut simul sederent; sed cum alter moreretur, alter solus Episcopus esset, nemine succedente Episcopo mortuo; idque iurejurando confirmaverunt. At nihilominus mortuo Meletio in ejus locum Flavianus successit, vivente adhuc Paulino, quod contra juramentum, et proinde illicitum fuisse, omnibus notum erat. Quid ergo mirum, si id Romano Pontifici Damaso displicebat?

Quocirca S. Ambrosius in epist. 78. ad Theophilum Alexandrinum de hac re loquens, sic ait: « Scribit Sanctitas tua, Flavianum ad Imperialium rescriptorum suffragia remeavisse. Frustra ergo tantorum sacerdotum fusus labor; iterum ad hujus secuti iudicia revertendum. » Et infra: « Sane referendum arbitramur ad sanctum fratrem nostrum Romanæ Sacerdotem Ecclesie. » Præterea Chrysostomus quoque Antiochiæ non a Flaviano, sed ab Evagrío, Paulini successore, Presbyter ordinatus est, ut est apud Socratem lib. VI, cap. 3. quod ille nunquam passus esset, si Flavianum pro vero Episcopo habuisset. Item Theophilus Alexandrinus Episcopus, ut refert Socrates lib. V, cap. 45. Romanum Pontificem per Legatum suum rogavit, ut Flaviano peccatum, quod admiserat, dimitteret. Et similem operam apud Pontificem postea navasse Chrysostomum, patet ex Sozomeno lib. VIII, cap. 3. Ex quibus clarissimum est, Flavianum peccasse, et iudicem ejus ac superiorem fuisse Romanum Pontificem. Item Hieronymus in epist. ad Damasum, de nomine hypostasias, loquens de eodem schismate, petit a Pontifice, cui nam eorum Episcoporum communicare debeat; et assertit se ei com-

municaturum, qui cum Romano Pontifice conjunctus sit.

Præterea tres optimi et sanctissimi Pontifices, Damasus, Siricius, Anastasius, ut scribit Theodoretus lib. V, cap. 23, liberrime in ea causa Imperatorem increparunt, ac dixerunt, eum quidem satis diligenter opprimere Tyrannos, qui contra se insurgunt; at iis, qui contra Dei legem tyrannidem exercent, impunitatem concedere. Quam oburgationem, tam atrocem, nunquam certe Pontifices tam sancti adhibuissent, nisi Imperatorem graviter errare vidissent. Quid, quod Imperator ea oburgatione permotus, ut ibidem Theodoretus refert, non succensuit Romanis Pontificibus, sed Flavianum his Romam navigare iussit, ut eorum Pontifice se purgaret?

Denique, ut ibidem Theodoretus refert, etiam si Imperator de potentia, ut diximus, non de justitia, Flavianum Episcopum esse volebat, tamen nunquam finita est causa illa, neque Episcopi Occidentis, et Ægypti Flaviano communicare voluerunt, donec Evagrío jam mortuo Pontifex Romanus Flaviano delictum condonavit; et Legatos ejus se admissurum promisit, et ipse Episcopus illustrissimos, et Presbyteros ac Diaconos Antiochenos, Legatos Roman misit.

Habemus ergo quid requiratur ad legitimum Concilium. Nunc breviter appendicis loco annectemus, quale Concilium requirant Protestantes in eo libro, quem inscribunt: Causæ cur Electores, Principes, alique ad dicti Confessionis Augustanæ ad Concilium Tridentinum non accedant.

CAPUT XXI.

Refutantur conditiones, quas Lutherani requirunt in Concilio celebrando.

Lutherani, qui se Protestantés vocant, octo conditiones proponunt Concilii celebrandi; de quibus quoniam satis plene disseruit Gaspar Willalpandæus, nos eas brevissime refellemus.

Primo ergo requirunt, ut antequam fiat Synodus, irritentur omnia acta Concilii Tridentini. Secundo, ut Concilium fiat in Germania; et enim canon Ecclesiasticus apud

Cyprianum lib. I, epist. 3. ut illic lites judicentur, ubi exortæ sunt. Tertio, ut Pontifex Romanus non indicat Concilium, nec ei præsit, sed sit altera pars litigantium, quandoquidem ipse est qui accusatur, et nemo debet simul esse iudex, et pars. Quarto, ut ex sola Scriptura divina sententia ferantur, non ex traditionibus, vel canonibus. Quinto, ut decisio non fiat penes suffragiorum pluralitatem, sed ut juxta normam verbi divini pronuntietur. Sexto, ut Romanus Pontifex absolvat omnes Prelatos a juramento fidelitatis, quo ei obstricti sunt. Septimo, ut Theologi principum, ac statuum Confessionis Augustanæ, non minus, quam Episcopi in Concilio sententias, ac voces decisivas proferre permittantur. Octavo, ut detur salvas conductus ab Imperatore, non solum personis, sed etiam ipsi causæ principali, id est, ut nec persone possit puniri, si nolint Concilio assentiri, nec fides, et Confessio Lutheranorum possint damnari, etiamsi Theologi Lutherani eam defendere non potuerint. Cum his conditionibus dicunt, se Concilium toto pectore optare, et hoc vere piium, et liberum Concilium se vocare.

Prima conditio et iniqua; quia nihil debet irritum haberi, nisi legitimum iudicio damnatum. Concilium autem Tridentinum est quidem accusatum ab hæreticis, sed non damnatum in illo legitimo iudicio. Sicut ergo Concilium Ephesinum II damnatum est in Concilio Chalcedonensi, et Constantinopolitano contra imagines damnatum est in septima Synodo: ita Concilium Tridentinum si damnatum esset, deberet in alia Synodo examinari, et judicari, non autem ante Synodi iudicium irritari.

Secunda conditio est etiam iniqua; ut etiam Lutherani jure sibi videntur petere, ut Concilium non fiat in Italia, ubi prævalent Catholici, ita Catholici jure postulare possunt, ut non fiat in Germania, ubi prævalent Lutherani, et sane non poterat locus eligi melior atque aptior, quam Tridentum, quod est in finibus Germaniæ, et Italiæ, etiamsi Ethnicus hominis iudicio questio ista relinquatur.

Ad canonem autem qui est apud Cyprianum dico, intelligi eum canonem de particularibus passis, id est, de criminibus particularium hominum, quæ debent judicari ubi sunt commissa, quia ibi facilius testes inveniri possunt. At de causis fidei, quæ ad totam Ecclesiam pertinent, alia ratio est.

Unde questio exorta Antiochiæ de legalium cessatione, Hierosolymæ in Concilio Apostolorum terminata est, Actor. XV; et hæresis Ariana exorta Alexandriæ in Ægypto, iudicata est Nicææ in Bithynia: hæresis Nestorii exorta Constantinopoli, damnata est Ephesi: hæresis Eutycheis nata Constantinopoli, damnata Chalcedone: hæreses Origenistarum, Didymi et Evagrii, in V Synodo iudicate sunt apud Constantinopolim, ubi minime nate fuerant; hæresis Monothelitarum, quæ nata erat Alexandriæ, Cyro auctore, damnata est primum Romæ in Concilio S. Martini Papæ: deinde Constantinopoli in VI Synodo. Denique hæresis Iconoclastarum, quæ Constantinopoli vel exorta, vel mirifice aucta et confirmata fuerat, apud Nicæam Bithyniæ, et antea etiam Romæ in Concilio iudicata et damnata est. Adde, quod habuerunt etiam Lutherani in media Germaniæ Concilia provincialia non pauca, ut Coloniense, Moguninum, et alia, in quibus damnati sunt. Neque objicere debent adversarii, ista Concilia Papistarum fuisse; idem enim omnes hæretici objicere potuissent. Semper enim in Ecclesia id servatum est, ut controversias iudicarent Episcopi, qui tunc erant, et non propter novas questiones novi crearentur Episcopi.

Tertia conditio iniqua est; quia Romanus Pontifex non potest privari jure suo indicendi Concilia, et eis præsidendi, in cujus possessione jam fuit per 1500 annos, nisi prius in legitimo iudicio convincatur, non esse summus Pontifex. Quod vero dicunt, non debere eundem esse iudicem, et partem; dico habere locum in privatis hominibus, non in Principe supremo. Princeps enim supremus donec non declaratur, vel iudicatur legitime excidisse a principatu, semper est summus Iudex, etiamsi cum ipso litigetur.

Itaque solent privati, qui cum Principe suo litigant, interdum appellare ab ipso Principe male informato, ad eundem melius informandum. Et confirmatur hoc ex antiquis historiis; nam cum Marcellinus peccasset, et propter ipsum, Concilium congregatum fuisset, Episcopi omnes dixerunt, eum non posse ab ullo damnari, sed ipsum debere esse iudicem, et reum, ut refert Nicolaus I in epistola ad Michaelem. Item Sixtus III, cum accusaretur de adulterio, Concilium congregavit Imperator, Pontifice consentiente, sed in eo Concilio nemo ausus est Pontificis causam discutere, nisi prius ipse

dixisset, velle se ut causa discuteretur, etsi in suo arbitrio esset iudicari, vel non iudicari. Id patet tum ex actis Concilii, tum ex epistola ejusdem Sixti ad Episcopos Orientis.

Denique in Concilio IV Romano sub Summacho legimus, Episcopos omnes dixisse, Concilium non potuisse jure iudici, nisi a Pontifice, etiamsi ipse esset, qui accusabatur. Ad hæc, nonne Arius cum Alexandro de fide litigabat? et tamen in Concilio Nicæno sedit Alexander, quia Episcopus erat, ut Judex. Item in tertia Synodo præsedit iudicio Episcopali Cyrillus, qui tamen altera pars litigantium a Nestorianis dicebatur. Ita quoque in IV Synodo, præsederunt Legati Leonis, cum tamen tota causa inter Leonem, et Dioscorum versaretur. Accedit, quod Pontifex in Concilio non est solus iudex, sed habet multos collegas, id est, omnes Episcopos, qui si eum convincere possent de hæresi, possent etiam eum iudicare, et deponere, licet invitum. Nihil ergo habent hæretici, cur conquerantur, si Romanus Pontifex Concilio præsedit antequam damnatus esset.

Quarta conditio iniqua est, quia non debent semel definita in dubium iterum revocari, juxta legem Marciani Imperatoris, lib. nemo. C. de summa Trinitate, et fide Catholica. Constat autem in VII Synodo generali definitum esse, traditiones non scriptas esse recipiendas. Quamvis autem ista conditio sit iniqua; posset tamen admitti, donec iterum in Synodo legitime non esset definitum, eas esse recipiendas pro verbo Dei: Hinc enim est, quod Tridentinum Concilium, antequam ad alia progrediretur, definivit Scripturas, et traditiones Apostolicas pro verbo Dei recipiendas.

Quinta conditio tollit penitus formam Conciliorum, ut supra ostendimus, et propterea non potest fieri, ut aliquando ad finem controversiarum deveniatur, nisi detur locus majori parti suffragiorum; cum enim utraque pars proferat Scripturarum testimonia,

quomodo potest cognosci, quæ sit Concilii sententia, nisi colligantur suffragia, et plurimum sententia valeat?

Sexta conditio est iniqua, et impertinens: Iniqua, quia non debent inferiores liberari ab obedientia superiorum, nisi prius ille legitime deponatur, vel declaretur non esse superior. Quemadmodum iniquum esset, ut quotiescumque fiunt Comitia Imperialia, Imperator deberet liberare a juramento fidelitatis omnes Principes sibi subjectos: Quod autem non sit novum, Episcopos juramentum obedientiæ præstare Pontifici, patet ex B. Gregorio lib. X, epist. 31, et ex c. Significasti, extra de electione. Item ex Concilio Toletano XI, cap. 10. Impertinens autem, quia istud juramentum non tollit Episcoporum libertatem, quæ in Conciliis necessaria est, jurant enim se fore obedientes summo Pontifici, quod intelligitur, donec Pontifex est, et dum jubet ea, quæ secundum Deum, et sacros canones jubere potest: sed non jurant, se non dicturos, quod sentiunt in Concilio, vel se non deposituros eum, si hæreticum esse convincant.

Septima conditio, si intelligatur de voce proprie decisiva in forma iudicii, repugnat quintæ conditioni, et est contra formam omnium Conciliorum, ut supra ostendimus; si intelligatur improprie, et vocetur vox decisiva, Scriptura divina in testimonium alicujus sententiæ in medium allata, conditio est æquissima, et nunquam negata Protestantibus, imo eis ter oblata in Concilio Tridentino, nimirum sess. XIII, XV et XVIII.

Ultima conditio pro prima parte, id est, quod attinet ad salvum conductum personarum, oblata est Protestantibus, ut patet ex iisdem locis Concilii Tridentini, id est, sess. XIII, XV et XVIII, pro secunda parte est prorsus inepta, et ridicula: Est enim ac si aperte dixissent, volumus vexari Episcopos totius Christiani orbis, et sumptus facere, ac labores maximos pati, ut ad Concilium veniant, et tamen cum venerint, nolumus quidquam statui, neque lites unquam finiri.

CONTROVERSIARUM

DE CONCILIIIS

LIBER SECUNDUS

QUI EST DE CONCILIORUM AUCTORITATE.

CAPUT I.

CAPUT II.

Argumentum et partitio hujus libri.

Concilia generalia a Pontifice confirmata errare non posse, ex Scripturis demonstratur.

De Concilii definitione et causis hucusque, pro instituti operis brevitate disputatum est: restat auctoritas. Et quoniam tum ex ipsis Conciliis, quæ exstant, tum ex I. IV de Pontifice constat, posse Concilia Episcopalia iudicare controversias, tum fidei, tum morum, quæ in Ecclesia pro tempore oriuntur, hæc omnia questione, illud solum explicandum suscipimus: Sintne certa, et infallibilia Conciliorum iudicia?

Erit autem hæc de auctoritate Conciliorum disputatio bipartita. Primum enim consideranda erit auctoritas Conciliorum absolute; deinde comparata cum aliis similibus principis fidei, id est, cum Scriptura, Pontificiisque decretis.

De auctoritate absolute considerata duas sunt questiones. Una, an Concilia a summo Pontifice confirmata possint errare. Altera, an Concilia a Pontifice nondum confirmata, sed alioquin omnino legitima, errare possint. Nam de Conciliis reprobatis, vel partim probatis, partim reprobatis, nihil est quod dicamus, cum illa sine dubio erraverint, de istis autem idem sit iudicium, quod de aliis, quæ vel confirmata sunt, vel reprobata.

Ac ut a Prima questione principium faciamus, hæretici hujus temporis nullum Concilium esse volunt, quod errare non possit. Ita Lutherus assertit, art. 28 et 29; et in lib. de Conciliis. Brentius in Confessione Wirtembergensi, cap. de Conciliis. Calvinus lib. IV instit. cap. 9, §. 8. et in minori institutione, cap. 8, §. 163 et sequ. Catholici vero omnes constanter docent, Concilia generalia a summo Pontifice confirmata errare non posse, nec in fide explicanda, nec in tradendis morum præceptis toti Ecclesiæ communibus. De Conciliis vero particularibus videtur esse aliqua dissentio inter Catholicos; cum enim istorum Conciliorum firmitas tota fere pendeat ex firmitate Pontificis, ii qui dicunt Pontificem errare posse, consequenter dicere debent, etiam ejusmodi Concilia errare posse; quæ ut facilius, et clarius explicentur, duas propositiones constituemus.

Sit igitur prima propositio: « Fide Catholica tenendum est, Concilia generalia a summo Pontifice confirmata, errare non posse, nec in Fide, nec in moribus. » Probat primum, testimoniis divinæ Scripturæ, quæ ad quatuor Classes reduci possunt. In prima, erunt testimonia propria; in secunda, illa quæ probant Ecclesiam non posse errare; in tertia, illa quæ probant Papam non posse errare; in quarta, illa quæ probant Episcopos